U 13/2026 vp
Toiminnanjohtaja Tapani Veistola
Suomen luonnonsuojeluliitto
Kirjallinen asiantuntijalausunto
YmV 25.9.2026

Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi ympäristöarviointien nopeuttamisesta

Suomessa on jo tehty kansallisesti paljon toimia luvituksen sujuvoittamiseksi (LVV, yhden luukun menettely ym.). Olisi viisainta antaa niiden jalkauttamiseen työrauha eikä sotkea asioita uusilla elementeillä.

Näistä syistä Suomen kannat Komission Omnibus VIII:n käsittelyyn ovat olleet koko ajan varsin varauksellisia. Vaikka asian jatkovalmistelussa on nähtävästi saatu Suomen kantojen suuntaista edistystä, kriittistä linjaa tulee jatkaa neuvottelujen loppuun asti. Missään nimessä ei tule hyväksyä alkuperäiseen esitykseen matkan varrella ehdotettuja aivan uusia asioita.

Asetusehdotus

Valtioneuvoston kanta on pääosin hyvä ja kannatettava. Siinä puolustetaan jäsenmaan toimivaltaan kuuluvia asioita ja vastustetaan meidän oikeusjärjestyksellemme vieraita elementtejä. Komission esityksessä on paljon hallinnollista mikromanagerointia, joilla vain sotkettaisiin jäsenmaiden käytäntöjä ja meillä Suomessakin tehtyä kansallista kehittämistyötä. Lisäksi Komission esitykseen kuuluu direktiiviasioita, joista on menossa kokonaisvaltainen toimivuustarkastelu. Sellaisten muuttaminen kesken kaiken asetuksella on ennenaikaista – varsinkin kun tästä Komission esityksestä ei ole tehty vaikutusarviointeja.

Keskistetty asiointipiste

Suomessa on jo valtion lupia keskitetty (LVV, yhden luukun menettely). Sitä vastoin kaavoitusmonopoli kuuluu Suomessa kunnille ja maankäytön suunnittelu yleisemminkin jäsenmaalle eikä EU:n toimivaltaan.

Soveltamisala

Yleisesti ottaen säännöksen soveltamisala tulee rajata korkeintaan arviointeihin, ei luvitukseen. Sellainen vaatisi laajempaa kokonaisuuden ja vaikutusten selvittämistä. Valtioneuvoston tulee olla tässä tiukkana loppuun asti eikä hyväksyä niitä neuvoston kompromissiin.

Menettelyjen yhteensovittaminen ja määräajat

Valtioneuvoston kriittinen kanta yva- ja sova-menettelyjen muutoksiin osalta on perusteltu.

Huomattakoon, että yvan lausunto- ja käsittelyajat ovat jo nyt varsin lyhyet. Isoissa ja yhdistetyissä asioissa asiakirjojen määrä ja laajuus voi olla hyvin suuri. Jos määräaikoja lyhennettäisiin, se aiheuttaisi ongelmia kansalaisten lisäksi erityisesti asioiden käsittelylle kunnissa.

Suojellut lajit

Kuten valtioneuvoston kannassa todetaan, lintu- ja luontodirektiivin toimivuustarkastelu on kesken. Niitä ei tule avata kesken kaiken asetuksella.

Huomattakoon, että viime vuonna jäsenmaat raportoivat lintu- ja luontodirektiivien tuloksista lajien ja luontotyyppien suojelutasojen osalta. Niistä tulee yhteenveto ensi vuoden puolella. Mutta jo nyt jäsenmaiden Komission julkisen tietokannan maaraporteista näkee, että luontokato ja uhanalaistuminen jatkuvat sekä meillä että muualla. Tässä tilanteessa lajien suojaa ei tule heikentää vaan vahvistaa.

Strategisten alojen ja sektorien hankkeiden nopeuttaminen

Yleisesti ottaen strategisia sektoreita ja kategorioita ei ole syytä lisätä nykyisestä. Alojen lisääminen ”pikakaistalle” vain vesittäisi, ruuhkattaisi ja hidastaisi sitä.

”Hiljainen hyväksyntä” ei sovi suomalaiseen oikeusjärjestelmään. Huomattakoon, ett Suomen kokemusten mukaan prosessien viivästykset johtuvat useimmiten puutteellisista hakemuksista ja niiden vaatimista täydennyksistä. LVV:lle on nyt syytä antaa työrauha.

Kotimaisten tuomioistuinten käsittelyyn puuttuminen ei kuulu EU:n toimivaltaan. Tuomioistuinten riippumattomuutta on oikein puolustaa, kuten perusmuistiossa tehdäänkin.

Myöskään asumisasiat eivät kuulu EU:n vaan jäsenvaltion toimivaltaan.

Prekluusio, hankkeiden muutokset, perusteltu päätelmä ja komission rooli liittyen valtioiden rajat ylittäviin ympäristövaikutuksiin

Valtioneuvoston kriittiset kannat ovat perusteltuja. Yva-menettelyjä on kehitetty Suomessa koko ajan kansallisesti sujuvemmiksi. Yvan päättävä ”perusteltu päätelmä” on luvituksen ja toiminnanharjoittajankin oikeusturvan kannalta tärkeä, eikä sen asemaa tule heikentää.

Tiedonanto

Valtioneuvoston ajatus siitä, että lintu- ja luontodirektiiviin sekä ennallistamisasetukseen kannattaa palata lintu- ja luontodirektiivin stressitestin jälkeen, on hyvä ja kannatettava. Luontokato jatkuu Suomessakin, eikä sitä koskevaa lainsäädäntöä tule heikentää. Ennallistamissuunnitelmaa vaata viimeistellään ja siinä olisi kaikkein tärkeintä varmistaa EU-rahojen riittävä käyttömahdollisuus.

Lisätietoja
- toiminnanjohtaja Tapani Veistola, p. 0400 615 530, tapani.veistola@sll.fi